

รูปแบบการสอนสังคมศึกษาในยุค NEW NORMAL*

Teaching Social Studies Model in the New Normal Era

พระปลัดภักตร์วัฒน์ สีเลเตโช¹, พิษณุ หอมสมบัติ² และสอาด ภูนาสรณ³

Phrapalad Pakkarawat Silatejo, Phitsanu Homsombat and Saard Poonasron

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น¹

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23²

วิทยาลัยศาสนศาสตร์อโศกพระเกียรติกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย³

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Khon Kean Campus, Thailand

The Secondary Educational Service Area Office 23, Thailand

Mahamakut Buddhist University, Kalasin Buddhist College, Thailand

Corresponding Author, E-mail: Cheerzaa22@gmail.com

บทคัดย่อ

การแพร่ระบาดของ COVID-19 ได้ส่งผลกระทบอย่างรุนแรงต่อการศึกษาทุกระดับทั่วโลก ทำให้สถานศึกษาเกือบทุกแห่งทั่วโลกต้องปิดการเรียนการสอน ได้รับผลกระทบจากการปิดสถานศึกษา ซึ่งเป็นผลกระทบต่อเนื่องอย่างกว้างขวาง และเกิดการปรับเปลี่ยนระบบการจัดการศึกษาที่เด่นชัดที่สุด คือ การเรียนการสอนที่ต้องดำเนินงานต่อมิให้หยุดชะงัก เพราะจะส่งผลกระทบต่อคุณภาพของนักเรียน นั่นก็คือคุณภาพของประชากรในอนาคต จึงมีการปรับการเรียนสอนในหลายรูปแบบ เกิดนวัตกรรมทางความคิด มีรูปแบบใหม่ทางการเรียนการสอน

การสอนสังคมศึกษาในยุค NEW NORMAL นอกจากการปรับรูปแบบ New normal ในชีวิตประจำวันโรงเรียนก็ต้องมีการปรับรูปแบบการเรียนการสอน กระชับหลักสูตร ปรับเนื้อหา ของการศึกษา เพิ่มความยืดหยุ่นของเวลาเรียนความหลากหลายของการเรียนรู้ ความยืดหยุ่นในการใช้เวลาและการเลือกรูปแบบการเรียนสำคัญมาก และยกระดับการประเมินเพื่อการพัฒนา แม้เด็กจะไม่สามารถมาเรียนได้ตามปกติเหมือนเมื่อก่อน แต่การประเมินเพื่อพัฒนาก็ต้องดำเนินต่อ อาจต้องอาศัยการทำงานร่วมกันระหว่างเด็ก ผู้ปกครองและครูมากขึ้น เพื่อติดตามการเรียนรู้ สุขภาพกายและสุขภาพจิตของนักเรียน โดยให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมด้วย และในยุคที่เด็กส่วนใหญ่ต้องเรียนบนออนไลน์

คำสำคัญ: รูปแบบการสอนสังคมศึกษา; ยุค NEW NORMAL

*ได้รับบทความ: 17 ธันวาคม 2563; แก้ไขบทความ: 9 กรกฎาคม 2564; ตอรับตีพิมพ์: 17 ธันวาคม 2564

Received: December 17, 2020; Revised: July 9, 2021; Accepted: December 17, 2021

Abstract

The COVID-19 epidemic has severely affected education at all levels around the world. It causes almost all educational institutions around the world to close teaching and learning, resulted from the school closure and a change in educational management system. The most obvious is the teaching that needs to be continued because it will affect the quality of the students that is, the quality of the future population, therefore teaching and learning are adapted in many ways. The idea of innovation is a new way of teaching and learning.

Social studies teaching in the new normal era, in addition is to adjust the teaching model in everyday life. The school has to adjust the teaching style, concise the curriculum, adjust the content of study, increase the flexibility of study time and a variety of learning. The flexibility to spend time and choose a study style is very important and raise the level of assessment for development. Even if the child cannot come to study as normal, the evaluation for development must continue and may require collaboration between children, parents and teachers more to track learning of students by allowing parents to take part and in an age when most children have to study online.

Keywords: Teaching Social Studies Model; The New Normal Era

1. บทนำ

การแพร่ระบาดของ COVID-19 ได้ส่งผลกระทบอย่างรุนแรงต่อการศึกษาทุกระดับทั่วโลก ทำให้สถานศึกษาเกือบทุกแห่งทั่วโลกต้องปิดการเรียนการสอน ข้อมูลของ UNESCO World Economic Forum พบว่า มีจำนวนนักเรียน 1.38 พันล้านคน ได้รับผลกระทบจากการปิดสถานศึกษา ซึ่งเป็นผลกระทบต่อเนื่องอย่างกว้างขวาง และเกิดการปรับเปลี่ยนระบบการจัดการศึกษาในด้านการเรียนการสอนที่ต้องดำเนินงานต่อมิให้หยุดชะงัก เพราะจะส่งผลกระทบต่อคุณภาพของนักเรียน จึงมีการ

ปรับการเรียนสอนในหลายรูปแบบ เกิดนวัตกรรมทางความคิด มีรูปแบบใหม่ทางการเรียนการสอน จากนักเรียนไม่สามารถมาโรงเรียนได้ แต่สามารถเรียนได้ แนวคิดทางการเรียนการสอนทางไกล โดยใช้สื่อออนไลน์ จึงระดมเข้ามาช่วยแก้ปัญหาทางการเรียนการสอน การทำงานก็เช่นเดียวกัน ทั้งครูและพนักงานก็ทำงานที่บ้าน ช่วงระบอบหนัก แต่ไม่สามารถดำเนินงานได้สมบูรณ์ เพราะทางโรงเรียน นักเรียนบางส่วนไม่สามารถหาเครื่องมือทางการเรียนได้ครบ เช่น สมาร์ทโฟนที่มีคุณภาพดี ผู้ปกครองก็เดือดร้อนเพราะระบบเศรษฐกิจ

หยุดชะงัก คนตกงานจำนวนมาก ซึ่งถือว่ารุนแรงกว่าเกิดสงครามโลก เพราะมีคนเสียชีวิตจำนวนมาก และติดเชื้อระบาดกระจายเป็นทวีคูณ ผลกระทบต่อทางการศึกษาครั้งนี้ มีผลโดยตรงต่อนักศึกษาซึ่งจะเป็นกำลังของชาติในอนาคต ส่งผลกระทบในระยะยาว ทำให้เกิดระบบการจัดการศึกษาในรูปแบบใหม่ สถาบันการศึกษาทุกระดับต้องปรับตัวในสถานการณ์ปัจจุบัน และต้องเตรียมเพื่ออนาคตในบทความนี้ จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ผลกระทบของ COVID-19 ต่อระบบการศึกษา โดยเฉพาะการเรียนการสอน การเข้าสู่ชีวิตวิถีใหม่ (New Normal) และการออกแบบการศึกษาในชีวิตวิถีใหม่ (เพื่อน ทองแก้ว, 2563, หน้า 1-10)

การศึกษาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน มีการปรับเปลี่ยนและพัฒนาหลักสูตร กระบวนการสอน การปรับเปลี่ยนเนื้อหา เนื่องจากยุคสมัย ศาสนา สังคม และวัฒนธรรมให้ทันสมัยในสถานการณ์ปัจจุบัน หรือสิ่งที่เกี่ยวข้องกับสังคมในช่วงเวลานั้นๆ เพราะแต่ละยุคสมัย มีการปรับเปลี่ยนไปมาก เป็นเหตุให้การศึกษาต้องพัฒนาปรับเปลี่ยนไปตามเวลาด้วย หากไม่เช่นนั้นการศึกษาจะไม่ก้าวหน้า และขาดการพัฒนาไม่ทันตามสิ่งที่ประชากรโลก หรือผู้เรียนต้องการ

ยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลง มีเหตุการณ์สังคมเกิดขึ้นมากมาย รวมถึงในปัจจุบันคือ เหตุการณ์การเกิดโรคระบาด COVID-19 ทำให้การเรียนการสอนต้องชะงักงันชั่วคราว เป็นปัญหาใหญ่ระดับโลก จึงมีการปรับเปลี่ยนแผนในการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับปัจจุบัน เพื่อให้การศึกษาสามารถดำเนินการต่อไปได้ จึงมีขั้นตอนวิธีการสอนวิธีการ

ใหม่ๆ เพื่อให้การเรียนรู้เป็นไปตามปกติ โดยการใช้สื่อทางอิเล็กทรอนิกส์ ด้วยโปรแกรมต่างๆ เช่น meet, zoom และอื่นๆ อีกมากมาย

2. การเรียนการสอนสังคมศึกษายุค New normal

คำว่า New normal หรือ ความปกติใหม่ กำลังเป็นคำพาดหัวยอดนิยมบนโลกออนไลน์ การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ได้เข้ามาเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตในหลากหลายมิติของคนทั่วโลก ตั้งแต่การทำงาน การรักษาสุขภาพ แม้แต่การศึกษาเองก็ต้องเผชิญกับภาวะของการปรับตัวครั้งใหญ่เช่นเดียวกัน และการเรียนรู้แบบออนไลน์กำลังจะกลายเป็นความปกติใหม่ของสังคมไทยมากขึ้น

การเรียนรู้แบบออนไลน์ ก็ไม่ใช่แค่การสอนผ่านดิจิทัลแพลตฟอร์มเท่านั้น แต่การเรียนรู้วิถีใหม่นี้ยังมีอีกหลายมิติให้เราต้องทำความเข้าใจ การเปลี่ยนแปลงพื้นที่การเรียนรู้เป็นเรื่องที่เห็นได้ชัดเจนที่สุด ด้วยเทคโนโลยีในปัจจุบันและนวัตกรรมที่สร้างสรรค์คอนเทนต์อำนวยความสะดวกการสอนได้แค่ปลายนิ้ว ทำให้เราสามารถเรียนรู้ทุกเนื้อหาได้จากทุกคน ทุกที่ ทุกเวลา แต่นั่นไม่ได้หมายความว่า การปฏิสัมพันธ์ของคุณครูและนักเรียนจะลดน้อยลง ชุมชนแห่งการเรียนรู้ยังมีอยู่ แต่เปลี่ยนพื้นที่จากโรงเรียนสู่โทรศัพท์มือถือหรือเครื่องคอมพิวเตอร์เท่านั้น เราอาจคุ้นชินกับภาพห้องเรียนที่มีผู้เรียนจำนวนมากรวมตัวกันใช้หนังสือเหมือนกันสื่อประกอบการสอนเหมือนกัน และมีวิธีการประเมินผลเหมือนกัน เพื่อไปสู่เป้าหมายเดียวกัน ในการเรียนรู้วิถีใหม่นั้น เป้าหมายของการ

ศึกษาอาจยังคงเดิม แต่ผู้เรียนสามารถใช้วิธีที่แตกต่างในการไปให้ถึงจุดหมายได้ เด็กบางคนอาจเรียนรู้ได้เร็วกว่าหากได้ดูภาพหรือคลิปวิดีโอ แต่เด็กบางคนอาจชอบการฟังคุณครูบรรยาย เพราะรูปแบบการเรียนรู้ของแต่ละคนไม่เหมือนกัน การให้เกรดบนสมุดพก และการประเมินผลจากการสอบ เป็นสิ่งที่ถูกตั้งคำถามมายาวนานว่าช่วยให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ของการศึกษาจริงหรือไม่ ในการศึกษาแบบวิถีใหม่นี้

ดังนั้น การประเมินจะถูกเปลี่ยนจากการประเมินผลการเรียน ไปสู่การประเมินผลเพื่อการเรียนรู้ นั่นคือการวัดผลลัพธ์ให้คุณครูเข้าใจว่าผู้เรียนเหมาะกับการเรียนรู้รูปแบบไหน และอะไรที่จะสามารถเติมทักษะที่คุณครูคาดหวังได้ การประเมินผลในวิถีการศึกษาใหม่จึงเป็นการทำความเข้าใจ ไม่ใช่การตัดสินใจ และพร้อมที่จะเรียนรู้ความเปลี่ยนแปลงไปพร้อมกับเด็กๆ (อักษรณัฏฐ์เจริญทัศน์, 2563)

3. ผลกระทบโควิดที่มีต่อการเรียนการสอน สังคมศึกษา

การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนาหรือโควิด-19 ส่งผลให้นักเรียนไทยกว่า 15 ล้านคนต้องหยุดเรียนไปจนถึงเดือนกรกฎาคม หมายความว่านักเรียนไทยจะไม่ได้เรียนเป็นเวลาถึงหนึ่งในสามของปีการศึกษา แม้กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดนโยบายที่จะยกเลิกวันหยุดเพื่อชดเชยเวลาเรียนที่หายไป แต่การขาดเรียนสะสมก็ย่อมส่งผลกระทบต่อตัวนักเรียนในระยะยาว และเมื่อถึงเวลานั้นภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม รวมถึง

ทุกหน่วยงานของไทยจะต้องดำเนินการอย่างเร่งด่วนเพื่อลดผลกระทบเชิงลบที่จะเกิดขึ้นกับเยาวชนของชาติเหล่านี้ ไม่เช่นนั้นแล้วประเทศไทยอาจได้รับผลกระทบเชิงลบอย่างมหาศาลในอนาคต โรคโควิด-19 นับเป็นวิกฤติที่ทั่วโลกต่างเผชิญอยู่ในขณะนี้ รัฐบาลทุกประเทศจึงรับฟังมุมมองและความคิดเห็นของบุคลากรทางการแพทย์และผู้เชี่ยวชาญด้านสาธารณสุขเป็นสำคัญในการรับมือและเตรียมมาตรการลดการแพร่ระบาดในกลุ่มประชาชนได้อย่างรัดกุมและเหมาะสม บางครั้งบางมาตรการอาจสร้างผลกระทบต่อสังคมในด้านอื่นๆ อาทิ ผลกระทบต่อระบบการศึกษา ซึ่งอาจกลายเป็นหนึ่งในวิกฤติที่ร้ายแรงที่สุดต่อจากนี้ก็เป็นได้ หากกลับมาพิจารณาว่าอะไรคือผลกระทบที่จะต้องได้รับการจัดการให้ทันกาล มูลนิธิคีนันแห่งเอเชียจึงได้ทำการวิเคราะห์และสรุปเป็นประเด็นที่สำคัญ 3 ประการดังนี้

1. ความเหลื่อมล้ำและไม่เท่าเทียมทางการศึกษาที่อาจเพิ่มมากขึ้น เราทุกคนสังเกตเห็นว่าความเหลื่อมล้ำและโอกาสเข้าถึงระบบการศึกษาที่มีคุณภาพนับเป็นปัญหาสำคัญของประเทศไทย ช่องว่างระหว่างโอกาสเข้าถึงการศึกษาและความพร้อมทางด้านอุปกรณ์รองรับการเรียนรู้เพิ่มมากขึ้นอย่างชัดเจน เห็นได้จากนักเรียนในโรงเรียนนานาชาติและโรงเรียนรัฐที่มีชื่อเสียงในกรุงเทพฯ สามารถเข้าถึงการเรียนการสอนผ่านทางระบบออนไลน์หรืออีเลิร์นนิง (E-Learning) อย่างมีประสิทธิภาพเมื่อต้องกักตัวอยู่ที่บ้าน ในขณะที่มีนักเรียนไทยอีกหลายล้านคน โดยเฉพาะเด็กในโรงเรียนขยายโอกาส ที่ผู้ปกครองของพวกเขา

ยากจน กลับที่ไม่มีเงินที่จะซื้อคอมพิวเตอร์หรือโน้ตบุ๊กเพื่อเรียนหนังสือผ่านช่องทางออนไลน์ได้ ภายใต้ภาวะเศรษฐกิจถดถอย หลายกิจการต่างเลิกกิจการและลดตำแหน่งงาน อาจทำให้ผู้ปกครองของนักเรียนกลุ่มนี้ ต้องถูกเลิกจ้างหรือไม่มีงานประจำที่มั่นคง ยิ่งสร้างความลำบากต่อสภาพความเป็นอยู่ของพวกเขายิ่งขึ้น ยิ่งการแพร่ระบาดครั้งนี้ใช้เวลานานมากเท่าไร ก็จะต้องสร้างช่องว่างของความไม่เท่าเทียมทางการศึกษาให้ขยายกว้างยิ่งขึ้นเท่านั้น

2. ประสิทธิภาพของการเรียนการสอนที่ยังมีไม่พอเพียง เราต้องยอมรับว่าสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นอาจจะสร้างการเปลี่ยนแปลงอย่างถาวร เราอาจไม่สามารถกลับมาใช้ชีวิตเดิม เช่น ปกติได้อย่างที่หวัง เช่น เมื่อครูไม่สามารถดำเนินการสอนด้วยตนเองในห้องเรียนได้อย่างที่ควรจะเป็น ผู้กำหนดนโยบายด้านการศึกษาจึงต้องพิจารณาช่องทางการเรียนรู้อื่นๆ ทดแทน แต่น่าเสียดายที่ประสิทธิภาพของระบบการเรียนการสอนแบบออนไลน์หรืออีเลิร์นนิง (E-Learning) ของเรายังไม่เพียงพอ มีครูเพียงไม่กี่ท่านที่ได้รับการฝึกอบรมเรื่องการใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอน อีกทั้งนักเรียนจำนวนมากยังขาดแคลนอุปกรณ์การเรียนผ่านระบบเทคโนโลยีที่จำเป็นโดยเฉพาะนักเรียนในพื้นที่ชนบท แม้ว่าขณะนี้กระทรวงศึกษาธิการกำลังพิจารณาหาทางแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นโดยมีแนวคิดที่จะมอบแท็บเล็ตให้กับครูและนักเรียนที่มีความจำเป็น แต่นั่นก็อาจไม่พอเพราะการมอบแท็บเล็ต ก็อาจไม่ช่วยให้การสอนมีประสิทธิภาพเท่าที่หวังไว้ เพราะหากครูไม่ได้รับการอบรมหรือไม่มีความรู้ในชั้นเรียน

ออนไลน์มาก่อนก็ไม่เข้าใจว่าเมื่อนักเรียนเรียนออนไลน์จะรู้สึกอย่างไร ขาดเทคนิคในการติดตามการเรียนรู้แบบออนไลน์ ทั้งยังยึดถือรูปแบบการเรียนแบบท่องจำ อุปกรณ์แท็บเล็ตอาจจะทำหน้าที่ได้เพียงทดแทนกระดานดำ หากครูยังเน้นการสอนโดยการบรรยายนานๆ และไม่เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมกับชั้นเรียน นักเรียนก็จะขาดโอกาสฝึกฝนปฏิบัติ หรือลงมือค้นหาคำตอบได้ด้วยตนเอง รวมทั้งอาจจะขาดการเรียนรู้เทคโนโลยีจากตัวอุปกรณ์แท็บเล็ตที่ตนเองมีโอกาสครอบครอง การเรียนรู้แบบนี้ไม่เพียงแต่จะทำให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่ายเท่านั้น หากแต่ยังไม่ส่งเสริมประสิทธิภาพการเรียนรู้ คติวิเคราะห์ของนักเรียนอีกด้วย

3. ระบบส่งเสริมและสนับสนุนการสอนออนไลน์ของครูยังไม่เพียงพอเราทุกคนตระหนักดีว่าครูคือ แม่พิมพ์ของชาติผู้อยู่เบื้องหลังความสำเร็จในการพัฒนาบุคลากรมนุษย์สำหรับสร้างอนาคตของชาติ แม้พวกเขาจะมีรายได้ที่ไม่มากนัก หากแต่ก็มีความมุ่งมั่นและอยากมีส่วนร่วมที่สำคัญที่ได้ช่วยสร้างคนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี ดังจะเห็นจากเมื่อเกิดการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ในครั้งนี้ ครูไทยจำนวนไม่น้อยที่ออกเยี่ยมบ้านเพื่อติดตามความเป็นอยู่ของนักเรียนตนเพื่อประเมินความพร้อมในการเรียนวิถีใหม่ แต่อย่างไรก็ตามครูหลายท่านยังรู้สึกว่าพวกเขายังไม่ได้รับการสนับสนุนอย่างเพียงพอ โดยเฉพาะในด้านวิชาการ การปรับกระบวนการเรียนการสอน หลายครั้งเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงหรือประกาศแบบเร่งด่วนแต่ยังไม่ได้รับการชี้แจงหรือแจ้งนโยบายที่แน่ชัดจาก

ผู้อำนวยการโรงเรียนที่ตนเองสังกัด ก็อาจทำให้ครูเกิดความสับสนและไม่แน่ใจว่าจะเริ่มต้นวิธีการสอนผ่านระบบออนไลน์อย่างไร รวมถึงการติดตามความก้าวหน้าการเรียนรู้และประเมินผลสัมฤทธิ์ การศึกษาว่าจะปรับเปลี่ยนอย่างไร รวมทั้งการให้ความช่วยเหลือนักเรียนที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ และมีสภาพความเป็นอยู่ที่ลำบาก เป็นต้น

การหยุดชะงักในครั้งนี้ ทำให้เรามีเวลาหันกลับมาพิจารณามองหาโอกาสที่จะสร้างระบบการศึกษาของไทยให้มีคุณภาพ การเปลี่ยนรูปแบบการศึกษาที่เน้นท่องจำอันล้าสมัย นับเป็นข้อจำกัดสำหรับการพัฒนาของนักเรียนไทยมายาวนานหลายทศวรรษ ภายใต้วิกฤติที่เรากำลังเผชิญเราสามารถเลือกที่จะใช้วิธีการแบบดั้งเดิม หรือนำวิธีการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มาใช้ โดยช่วยให้ครูทุกคนสามารถเข้าถึงการเรียนการสอนที่เน้นผลลัพธ์ขั้นสูง (High-impact Learning) เพื่อที่จะได้กลับมาถ่ายทอดสู่นักเรียนผู้เป็นอนาคตของประเทศชาติต่อไป ครูของไทยควรได้รับการปรับมุมมองต่อการเรียนการสอน ผ่านการฝึกอบรมเรียนรู้เทคนิคกระตุ้นความอยากรู้อยากเห็นของนักเรียน และประยุกต์ใช้สื่อการเรียนการสอนและเทคโนโลยีที่จำเป็นสำหรับการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างเหมาะสม และมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ครูจะต้องเป็นผู้ที่แสวงหาองค์ความรู้ใหม่ๆ และหมั่นเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ เพื่อนำมาปรับให้เข้ากับกระบวนการทัศน์ใหม่ โดยเฉพาะการผสมผสานระหว่างการสอนแบบออนไลน์ และการสอนในชั้นเรียนปกติ ครูควรต้องได้รับการติดอาวุธให้สามารถมีกระบวนการสอนที่เน้นผลลัพธ์ขั้นสูง (High-impact

teaching practices) เช่น การเรียนรู้ด้วยการใช้โครงงานเป็นฐาน อันเป็นกระบวนการที่จะกระตุ้นการมีส่วนร่วมของนักเรียนโดยใช้โครงการเป็นสื่อการเรียนรู้ ฝึกตั้งคำถาม และค้นคว้าบันทึก และหาทางออกเพื่อแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง

แนวทางปฏิบัตินี้ถือเป็นกุญแจสำคัญในการพัฒนานักเรียน ด้วยทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นทักษะสำคัญที่ประเทศไทยต้องเร่งสร้างให้เกิดความได้เปรียบแข่งขันด้านทรัพยากรมนุษย์ของไทย เพื่อขับเคลื่อนประเทศไทยให้เติบโตก้าวหน้าอย่างยั่งยืน สิ่งเหล่านี้จะเป็นเพียงภาพในอุดมคติ หรือสร้างเกิดขึ้นได้จริงหรือไม่ ก็คงเป็นคำถามที่หลายๆ คนสงสัย มูลนิธิคีนันแห่งเอเชียเชื่อว่าเราสามารถสร้างให้เกิดขึ้นได้ เพราะประสบการณ์ในการจัดทำโครงการ ทำให้เราได้เห็นผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรม และการยอมรับจากครูที่หลายๆ ท่านที่เคยได้รับโอกาสเข้าร่วมโครงการพัฒนาวิชาชีพครู มาก่อนหน้านี้ว่า สามารถช่วยให้พวกเขาปรับการสอนที่กระตุ้นเด็กนักเรียนของตนให้เกิดความอยากรู้อยากถามมากขึ้น ทั้งยังกระตุ้นหรือร้อนที่จะมาเข้าเรียน การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนาหรือโควิด-19 ยังคงเป็นปัญหาใหญ่ในทุกภาคส่วน เราจะไม่ยอมให้วิกฤติวันนี้ ทำให้เราสูญเสียความหวังในอนาคต ในทางกลับกันเราจะพลิกสถานการณ์นี้มาเป็นโอกาสเพื่อพัฒนาระบบการศึกษาของไทย และสานฝันให้นักเรียนของเราสามารถเดินทางไปสู่เส้นทางอาชีพในอนาคตข้างหน้าที่ดียิ่งขึ้นได้อย่างไรแล้วคุณมีความเห็นอย่างไร ต่อการผลักดันการศึกษาให้ไปข้างหน้าภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ในครั้งนี้ (เคนัน, 2563)

เมื่อโลกกำลังหมุนช้าลงด้วยวิกฤติจากโรคโควิด-19 วันนี้ผมอยากจะมาเล่าให้ฟังถึงการปรับตัวเพื่อความอยู่รอดในภาคการศึกษาทั้งในไทยและต่างประเทศ หลังจากที่ยอดการอนามัยโรคประกาศให้โรคโควิด-19 เป็นโรคระบาดร้ายแรง เนื่องจากการแพร่ระบาดที่กระจายไปในหลายประเทศทั่วโลกแล้วนั้น หนึ่งในวิธีการรับมือกับการระบาดคือ Social distance หรือการเพิ่มระยะห่างระหว่างกันในสังคม เพื่อป้องกันการระบาดจากคนสู่คน ซึ่งมาตรการ Social distance นี้ได้ส่งผลกระทบมหาศาลกับทุกวงการทุกภาคส่วน ในวงการการศึกษาทั้งในไทยและต่างประเทศ มีการนำระบบการเรียนการสอนออนไลน์เข้ามาปรับใช้เพื่อดำเนินการเรียนการสอนต่อไปภายใต้วิกฤติโรคระบาดนี้ ทั้งการสอนสดที่นักเรียนนิสิต นักศึกษาสามารถมีปฏิสัมพันธ์กับผู้สอนได้ทันที คือ เห็นหน้าโต้ตอบสอบถามคุยกันได้ และการสอนแบบวิดีโอที่ผู้สอนสามารถอัดล่วงหน้าและผู้เรียนสามารถมาติดตามภายหลังสำหรับผู้ที่มีข้อจำกัดเรื่องการเรียนการสอนออนไลน์แบบสกระบบการเก็บคะแนนและตัดเกรดจำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงลดสัดส่วนของคะแนนจากงานกลุ่มที่มีความจำเป็นจะต้องทำงานร่วมกันผ่านทางออนไลน์ด้วยเครื่องมือทันสมัยต่างๆ อาทิ กูเกิลไดรฟ์ เป็นต้นมหาวิทยาลัยหลายแห่งเริ่มพิจารณาถึงการเลื่อนการสอนหรือเปลี่ยนการสอนเป็นระบบออนไลน์เพื่อลดความเสี่ยงในการชุมนุมกันของนักศึกษาในวันสอบ ทั้งนี้รวมไปถึงการเลื่อนรับปริญญาด้วย โรงเรียนส่วนใหญ่ของไทยที่อยู่ในช่วงปิดเทอมนี้ก็ลดกิจกรรมระหว่างปิดเทอมลง มีประกาศห้าม

บุคลากรและนักเรียนเดินทางไปยังกลุ่มประเทศเสี่ยง ทั้งนี้ยังรวมถึงผู้ปกครองและคนในครอบครัวของนักเรียนที่จะต้องกักตัว 14 วันหากเดินทางยังประเทศเสี่ยงและกลับมาใช้ชีวิตกับนักเรียน

ทั้งนี้ เพื่อป้องกันการระบาดในช่วงเปิดเทอมใหม่ กิจกรรมส่งเสริมทักษะและความรู้ อาทิ ค่ายวิทยาศาสตร์ ค่ายซัมเมอร์แคมป์ในต่างประเทศนั้นได้รับผลกระทบโดยตรง การเลื่อนการเดินทางถือเป็นทางเลือกที่ดีที่สุดภายใต้ความไม่แน่นอนของสถานการณ์ และเป็นการลดความเสี่ยงจากการระบาดของไวรัส โรงเรียนกวดวิชาและโรงเรียนเสริมทักษะประเภทต่างๆ นั้นถูกประกาศปิดโดยรัฐ ดังนั้นจึงเริ่มให้มีการเรียนการสอนออนไลน์ขึ้นทดแทน ที่โชคร้ายหน่อยก็คือนักศึกษาไทยที่ขณะนี้เรียนและใช้ชีวิตอยู่ในต่างประเทศเพราะนอกจากมหาวิทยาลัยจะปิดตัวลงแล้วการดำรงชีวิตก็ลำบากมากขึ้นเพราะข้าวของเครื่องใช้ไม่สามารถจับจ่ายใช้สอยได้อย่างสะดวกเหมือนก่อนภาวะวิกฤติ ห้องสมุดปิดทำให้ต้องอ่านหนังสือหรือทำกิจกรรมส่วนใหญ่อยู่ในห้องพักซึ่งส่วนใหญ่จะมีขนาดเล็ก และบรรยากาศไม่เอื้ออำนวยต่อการศึกษาค้นคว้าจะเดินทางกลับประเทศซึ่งแท้จริงแล้วก็เป็นทางเลือกหนึ่งที่มหาวิทยาลัยในต่างประเทศให้ไว้ ก็ยังเป็นไปอย่างยากลำบากเพราะรัฐประกาศเรื่องการเดินทางกลับประเทศที่จำเป็นต้องได้รับรองสุขภาพจากแพทย์ และจดหมายรับรองจากสถานทูตเรียก เกิดโกลาหลกันยกใหญ่เมื่อรัฐออกข้อบังคับนี้แต่ไม่มีกลไกและบุคลากรรองรับกลายเป็นปัญหาหน้างานของพนักงานระดับปฏิบัติการอย่างที่เกิดขึ้นในสถานทูตไทย ณ กรุงลอนดอนที่

คนไทยต่อคิวกันยาวเหยียดเพื่อขอเอกสารกลับประเทศภายใต้ความสับสนตกใจกลัว ความไม่แน่นอนของสถานการณ์การระบาดของไวรัสชนิดนี้ สติ ความอดทนพึ่งพาตนเอง ความพยายามเข้าใจกันและกัน และน้ำใจความเมตตาต่อกันและกันนั้น มีความจำเป็นเพื่อให้สังคมผ่านพ้นวิกฤตินี้ไปได้ และผมเชื่อว่าวิกฤตินี้จะนำการเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญสู่วงการการศึกษาทั้งในไทยและต่างประเทศอย่างแน่นอน เช่นเดียวกันกับภาคส่วนและอุตสาหกรรมอื่นๆ (กรุงเทพฯธุรกิจ, 2563)

4. รูปแบบการสอนสังคมศึกษาในยุค New normal

การศึกษาในห้องเรียนแบบปกติอาจไม่ตอบโจทย์โลกที่กำลังหมุนไปเรื่อยๆ พร้อมกับผู้คนที่จำเป็นต้องดำเนินวิถีชีวิตแบบใหม่ตาม New normal อีกต่อไป คือ เน้นเรียนออนไลน์มากขึ้น และเรียนในห้องเรียนตามปกติน้อยลง ส่งผลให้การเปลี่ยนรูปแบบกะทันหันมีหลายฝ่ายที่ปรับตัวไม่ทัน ยังไม่เข้าใจ และยังไม่เห็นด้วยกับการศึกษาแบบนี้เท่าไรนัก เราจึงขอพาคณาจารย์และคุณแม่มหาวิทยาลัย มาทำความรู้จัก ปรับการเลี้ยงลูกให้เหมาะสมในยุคการศึกษาแบบ New normal อย่างไร การศึกษากับแพลตฟอร์มใหม่ไม่ใช่ New normal หรือปรากฏการณ์สิ่งใหม่ เพราะในหลายภาคส่วนได้มีความพยายามที่จะพัฒนาการเรียนการสอนแบบใหม่นอกจากการเรียนในห้องปกติมากขึ้น เช่น การเรียนทางไกลผ่านวิดีโอ การเรียนออนไลน์ ฯลฯ แต่ส่วนใหญ่ยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควรจนกระทั่งเกิดวิกฤตโควิด-19 แพร่ระบาด ทำให้เกิด

การศึกษาแบบ New normal ที่เน้นศึกษานอกห้องเรียนมากกว่าในห้องเรียนแบบกะทันหัน เราจึงควรใช้โอกาสนี้ในการเข้าใจการศึกษาแบบ New normal และหาทางปรับการเลี้ยงลูกให้เข้ากับการศึกษาแบบเดิมให้เหมาะสมแพลตฟอร์มใหม่กับปฏิสัมพันธ์ที่เปลี่ยนไป แพลตฟอร์มเปิดกว้างให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงการเรียนรู้ได้สะดวกมากกว่าการอยู่ในห้องเรียน จากเดิมที่จุดสนใจของผู้เรียนจะมาอยู่ที่ผู้สอนอย่างเดียวและผู้สอนจะมีปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียนได้ทั้งสองฝ่ายโดยตรง แต่การเรียนรูปแบบใหม่ได้มีการใช้เทคโนโลยีมาสร้างสรรค์การเรียนรู้มากขึ้นเพื่อสอนผ่านแพลตฟอร์มใหม่ เช่น ทางออนไลน์ผ่านแท็บเล็ต โทรศัพท์ ฯลฯ ซึ่งทำให้ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและนักเรียนลดลง แต่ปฏิสัมพันธ์และการเลี้ยงลูกภายในครอบครัวจะมีความสำคัญมากขึ้น เมื่อปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและนักเรียนลดลง ทำให้การประเมินผลสำหรับการศึกษาแบบ New normal สำคัญมากขึ้นเพื่อตรวจสอบระดับของพัฒนาการความสนใจ เข้าใจ และการเรียนรู้ของนักเรียน เนื่องจากรูปแบบการเรียนการสอนและสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไป ย่อมส่งผลกระทบต่อผู้เรียน เช่น แรงจูงใจของผู้เรียนที่อาจสนใจเรียนน้อยลง การมีส่วนร่วมภายในห้องเรียนระหว่างผู้สอนและเพื่อนนักเรียนด้วยตนเอง ความเหมาะสมของบทเรียน ฯลฯ จำเป็นต้องมีการประเมินผลจากพฤติกรรมระหว่างเรียน ชื่นงาน และอื่นๆ มากกว่าการสอบแบบเดิม

การศึกษาแบบ New normal ไม่ใช่ว่าการศึกษาแบบนั่งเรียนในห้องปกติจะไม่สำคัญแน่นอนว่า ยังคงสำคัญเหมือนเดิม แต่มีการ

เปลี่ยนแปลงไปบ้าง และการเปลี่ยนแปลงนี้ เช่น รูปแบบการเรียน ฯลฯ ไม่ใช่เพียงชั่วคราวเหมือน ปิดเทอม ครอบครัวที่มีความสำคัญกับการเลี้ยงลูก จึงจำเป็นต้องปรับตัวร่วมกับผู้เรียน ปรับแวดล้อม ให้เหมาะสมกับการเรียน เพื่อช่วยให้ผู้เรียน สามารถเรียนรู้ได้อย่างเต็มที่และมีความสุข เช่น การจัดหาทรัพยากรเพื่อการศึกษา จัดห้องให้ เหมาะสมกับการเรียน รู้ตารางเรียน ตารางสอบ และเนื้อหาการเรียนเพื่อสนับสนุนให้สามารถ เรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ฯลฯ นอกจากนี้ ยังควรหาวิธีการเสริมในสิ่งที่เด็กไทยยังคงขาดและ อาจหาไม่ได้จากการศึกษาแบบ New normal เช่น การรู้จักตั้งเป้าหมาย การกล้าแสดงออก ความ รับผิดชอบ Self esteem เป็นต้น ควรหาวิธีชดเชยด้วย การสนับสนุนให้เข้าร่วมค่ายปิดเทอม การตั้ง เป้าหมาย ความรับผิดชอบ Self Esteem ฯลฯ ไปจนถึงพัฒนาการ กล้าแสดงออกและความมั่นใจ ยังคงเป็นสิ่งสำคัญกับเด็กทุกคน หากคุณพ่อคุณแม่ ท่านใดกำลังวางแผนการเลี้ยงลูกให้เติบโตได้อย่าง มีสุขภาพจิตที่ดีและสามารถแสดงออกได้อย่างมี ประสิทธิภาพ เราขอแนะนำ ค่ายปิดเทอม Summer Camp จาก SMART-i Camp ซึ่งมีให้เลือกด้วยกัน ถึง 3 หลักสูตร สามารถเลือกรูปแบบค่ายได้ว่า จะไปเข้า-เย็นกลับ หรือค้างคืน ปรับให้เด็กๆ ได้มี พัฒนาการกล้าแสดงออกและความมั่นใจมากขึ้น ควบคู่กับการศึกษาแบบ New normal

การศึกษาไทย ในยุค New Normal นอกจากการปรับรูปแบบ New normal ในชีวิต ประจำวันโรงเรียนก็ต้องมีการปรับรูปแบบการเรียน การสอน ดังนี้

1. กระชับหลักสูตร ปรับเนื้อหาของการ ศึกษา เกือบทุกโรงเรียนมีการปรับหลักสูตรให้ กระชับเน้นเนื้อหาที่จำเป็นตามมาตรฐานของแต่ละ ช่วงวัยควบคู่ไปกับจัดลำดับความสำคัญ โดยครู ต้องจัดการวางแผนการสอนและจัดตารางเวลา เรียนให้กับเด็กได้อย่างเหมาะสม เน้นออกแบบสื่อ การเรียนรู้ กำหนดคำถามท้าทายเพื่อวัดความ เข้าใจ รวมถึงคู่มือในการเรียนให้กับพ่อแม่ เพื่อการ สื่อสารที่เข้าใจตรงกัน เมื่อต้องเรียนระบบออนไลน์

2. เพิ่มความยืดหยุ่นของเวลาเรียน ความหลากหลายของการเรียนรู้ ความยืดหยุ่น ในการใช้เวลาและการเลือกรูปแบบการเรียนสำคัญ มาก เพราะทำให้ครูสามารถออกแบบการเรียนรู้ ที่เหมาะสมและส่งเสริมการเรียนรู้รายบุคคลได้ ผ่านการกำหนดชั่วโมงการเรียนรู้ผ่านจอสำหรับ เด็กแต่ละช่วงวัย โดยคำนึงถึงพัฒนาการด้าน ร่างกายและพัฒนาการด้านสังคม

3. ยกระดับการประเมินเพื่อการพัฒนา แม้เด็กจะไม่สามารถมาเรียนได้ตามปกติเหมือน เมื่อก่อน แต่การประเมินเพื่อพัฒนาก็ต้อง ดำเนินต่อ อาจต้องอาศัยการทำงานร่วมกันระหว่าง เด็ก ผู้ปกครองและครูมากขึ้น เพื่อติดตามการ เรียนรู้ สุขภาพกายและสุขภาพจิตของนักเรียน โดยให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมด้วย และในยุค ที่เด็กส่วนใหญ่ต้องเรียนบนออนไลน์ (Learn Corporation, 2563)

5. สรุป

รูปแบบการสอนสังคมศึกษาในยุค NEW NORMAL นอกจากการปรับรูปแบบ New normal

ในชีวิตประจำวันโรงเรียน ก็ต้องมีการปรับรูปแบบการเรียนการสอน ดังนี้ 1) กระชับหลักสูตรปรับเนื้อหา ของการศึกษา เกือบทุกโรงเรียนมีการปรับหลักสูตรให้กระชับเน้นเนื้อหาที่จำเป็นตามมาตรฐานของแต่ละช่วงวัยควบคู่ไปกับจัดลำดับความสำคัญ โดยครูต้องจัดการวางแผนการสอนและจัดตารางเวลาเรียนให้กับเด็กได้อย่างเหมาะสม เน้นออกแบบสื่อการเรียนรู้ กำหนดคำถามท้าทายเพื่อวัดความรู้ ความเข้าใจ รวมถึงคู่มือในการเรียนให้กับผู้ปกครอง เพื่อการสื่อสารที่เข้าใจตรงกันเมื่อต้องเรียนระบบออนไลน์ 2) เพิ่มความยืดหยุ่นของเวลาเรียน / ความหลากหลายของการเรียนรู้ ความยืดหยุ่นในการใช้เวลา การเลือกรูปแบบการเรียนสำคัญมาก เพราะทำให้ครูสามารถออกแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสม และส่งเสริมการเรียนรู้รายบุคคลได้ ผ่านการกำหนดชั่วโมงการเรียนรู้ผ่านจอสำหรับเด็กแต่ละช่วงวัย โดยคำนึงถึงพัฒนาการด้านร่างกายและพัฒนาการด้านสังคม

และ 3) ยกระดับการประเมินเพื่อการพัฒนา แม้เด็กจะไม่สามารถมาเรียนได้ตามปกติเหมือนเมื่อก่อน แต่การประเมินเพื่อพัฒนาก็ต้องดำเนินต่อ อาจต้องอาศัยการทำงานร่วมกันระหว่างเด็ก ผู้ปกครอง และครูมากขึ้น เพื่อติดตามการเรียนรู้ สุขภาพกายและสุขภาพจิตของนักเรียน โดยให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมด้วย และในยุคที่เด็กส่วนใหญ่ต้องเรียนบนออนไลน์

7. องค์ความรู้ที่ได้รับ

รูปแบบการสอนสังคมศึกษาในยุค NEW NORMAL ต้องประกอบด้วยการกระชับหลักสูตรปรับเนื้อหาของการศึกษา การเพิ่มความยืดหยุ่นของเวลาเรียน ความหลากหลายของการเรียนรู้ และการยกระดับการประเมินเพื่อการพัฒนา โดยความร่วมมือกันระหว่างผู้บริหารโรงเรียน ครูสอน ผู้ปกครอง และนักเรียน เป็นโยงโยแห่งการเรียนรู้วิถีชีวิตใหม่

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับ

เอกสารอ้างอิง

- เทียน ทองแก้ว. (2563). การออกแบบการศึกษาในชีวิตวิถีใหม่ (Design- Based New Normal): ผลกระทบจากการแพร่ระบาด COVID-19. *ครูสภาวิทยากร JOURNAL OF TEACHER PROFESSIONAL DEVELOPMENT*, 1(2), 1-10.
- อักษรเจริญทัศน์. (2563). การเรียนรู้ใหม่ ในวิถี New Normal. เข้าถึงได้จาก <https://www.aksorn.com/new-normal-1>
- เคนัน. (2563). การแพร่ระบาดของโควิด-19 สร้างผลกระทบต่อการศึกษาไทยที่สำคัญ 3 ประการ. เข้าถึงได้จาก <https://www.kenan-asia.org/th/covid-19-education-impact/>
- กรุงเทพธุรกิจ. (2563). ผลกระทบจากโควิด-19 ต่อภาคการศึกษา. เข้าถึงได้จาก <https://www.bangkokbiznews.com/news/detail/872053>
- Learn Corporation. (2563). การศึกษา ในยุค New Normal. เข้าถึงได้จาก <https://www.learn.co.th/>

